

Asia: VN/25055/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

Suomen Satamat ry pitää hallituksen esityksen tavoitteita perusteltuina ja ajanmukaisina. Huoltovarmuutta koskevaa sääntelyä ja toimintamalleja on tarpeen päivittää vastaamaan nykyistä, muuttunutta turvallisuustilannetta. Esitys selventää Huoltovarmuuskeskuksen asemaa viranomaisena ja turvaa nykyistä paremmin sen toimintaedellytyksiä. Uudistus tulee toteuttaa siten, että edellytykset käytännön huoltovarmuuden ylläpitoon ja kehittämiseen yhteiskunnan eri toimijoiden yhteistyönä paranee. Samalla tulisi välttää hallinnollisen byrokratian lisäämistä ja varmistaa huoltovarmuustyön joustavuus ja reagointikyky sopivin rakentein ja riittävin resurssien.

HVK:n toimintamenomäärärahoista on tarkoitus rahoittaa viraston oman toiminnan menot (ml. palkat, toimitilat, etc) sekä yhteistyö elinkeinoelämän kanssa. Koska palkat ja muut oman toiminnan menot nousee usein inflaation tai indeksoinnin myötä, on uhkana, että rahoitus muulta toiminnalta, eli yhteistyötä tukevalta toiminnalta pienenee ajan myötä. On tärkeää, että huoltovarmuusrahaston varoja kohdennetaan myös satamainfrastruktuurin varautumistoimiin.

2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

-

3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

-

4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

-

5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

-

6. 6 § Työjärjestys

-

7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

Hallinto- ja ohjausmallin tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta olisi hyvä vielä arvioida. Yritysten ja toimialajärjestöjen vahva enemmistö Huoltovarmuusneuvostossa on varmistettava, etenkin jos keskuksen ohjausryhmä ja yhteistyöryhmä tulee koostumaan vain viranomaisjäsenistä.

8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että Huoltovarmuusneuvosto voisi ehdottaa ohjausryhmään elinkeinoelämän asiantuntijaa. Tämän pitäisi kuitenkin näkyä ohjausryhmän kokoonpanoa koskevassa 8 §:ssä.

9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

-

10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto

-

11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

Esitetään muutettavaksi muotoon:

”Sektorien, poolien ja toimikuntien toiminnan tavoitteena on valtioneuvoston asettamien huoltovarmuuden tavoitteiden sekä Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmän vuosittain asettamien painopisteiden mukaisesti edistää viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen välistä yhteistyötä huoltovarmuusasioissa sekä ylläpitää ja kehittää huoltovarmuutta, varautumista ja jatkuvuudenhallintaa oman toimialansa yritysten ja organisaatioiden verkostossa.”

TAI

”Sektorien, poolien ja toimikuntien tehtävänä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa solmittavan sopimuksen puitteissa on valtioneuvoston asettamien huoltovarmuuden tavoitteiden sekä Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmän vuosittain asettamien painopisteiden mukaisesti edistää viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen välistä yhteistyötä huoltovarmuusasioissa sekä ylläpitää ja kehittää huoltovarmuutta, varautumista ja jatkuvuudenhallintaa oman toimialansa yritysten ja organisaatioiden verkostossa.”

Perustelut: Sektorit, poolit ja toimikunnat on julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöelimiä. Tehtävien määrittäminen näille yhteistyöelimille lainsäädännössä, ilman niiden tarkempaa oikeuksien, velvoitteiden, vastuiden tai resurssien kuvaamista tuntuu epäsopivalta.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetyssä 11.3 §:ssä ei mainita lainkaan sektorien välistä yhteistyötä, vaikka yleisperusteluissa sitä on kovasti korostettu. Esimerkiksi Logistiikkasektorin ohjaava ja yhteensovittava rooli Satamapoolin, Vesikuljetuspoolin, Ilmailupoolin ja Maakuljetuspoolin välillä on erittäin merkittävä ja korvaamaton. Lisäksi 11 §:ssä jää määrittelemättä, miten sektori muodostuu tai perustetaan.

Yhteistyöelinten kautta tehtävässä huoltovarmuustyössä on keskeistä kiinnittää huomiota toiminnan tuomiin konkreettisiin hyötyihin toiminnassa mukana oleville yrityksille, sillä jos sektoreissa, pooleissa ja toimikunnissa tehtävä työ ei hyödytä yrityksen liiketoimintaa, niin se väkisininkin vaikuttaa yrityksen sitoutumiseen yhteiseen huoltovarmuustyöhön.

12. 12 § Valtion varmuusvarastointi

-

13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

-

14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

-

15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta

-

16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

-

17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

-

18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

-

19. 19 § Lainanottovaltuus

-

20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

-

21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset

-

22. 22 § Omaisuuden siirtyminen

-

23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

-

24. 24 § Tietojenantovelvollisuus

-

25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

Hyvää lakiesityksessä on mm. se, että HVK:n tiedonsaantioikeuksia viranomaisilta parannetaan, ja että HVK:n tehtävä tilannekuvan ylläpitäjänä kirjataan lakiin. Tärkeää on edelleen se, että 25 §:än on kirjattu oikeus luovuttaa tilannekuvatietoa sektori-, pooli- ja toimikuntatoiminnassa mukana oleville yrityksille ja järjestöille.

26. 26 § Virka-apu

-

27. 27 § Uhkasakko

-

28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus

-

29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

-

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Suomen Satamat ry on satamapoolin kotiorganisaatio. Suomen elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja yhteiskunnan toiminnan mahdollistaminen tehokkain ja toimivin kuljetuksin on satamien keskeisin tehtävä. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta huoltovarmuuden turvana on satamien arjessa sekä yhdistyksen työssä voimakkaasti kasvanut tehtäväkenttä. Suomen Satamat ry on poolitoiminnan lisäksi aktiivisesti mukana myös logistiikkasektorin toiminnassa.

Karjalainen Piia
Suomen Satamat ry